

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра філологічних дисциплін та соціальних комунікацій

БІБЛІОГРАФОЗНАВСТВО

Методичні рекомендації
до практичних занять

для студентів денної форми навчання
спеціальності

029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
ОС «Молодший бакалавр»

Мукачево
МДУ 2020

*Розглянуто та рекомендовано до друку науково-методичною радою
Мукачівського державного університету
Протокол №6 від 22.12.2020 р.*

*Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри філологічних дисциплін
та соціальних комунікацій
Протокол №4 від 13.10.2020 р.*

Укладач: Попович Н. Ф. – к. філол. н., доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій Мукачівського державного університету

Рецензент: Марценюк М. О. – к. психол. н., ст. викладач кафедри психології Мукачівського державного університету

Б59 Бібліографознавство: методичні рекомендації до практичних занять для студентів денної форми навчання спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» ОС «Молодший бакалавр» / укладач Н.Ф. Попович. – Мукачево : МДУ, 2020. – 23 с. (1,1 др. арк.).

Методичні матеріали містять вступ, методичні вказівки щодо підготовки до практичних занять, методичні рекомендації до виконання практичних і творчих завдань, теми практичних занять, питання для обговорення, практичні завдання, творчі завдання, запитання до самоконтролю, рекомендовану літературу.

Зміст

Вступ.....	4
Методичні вказівки щодо підготовки до практичних занять.....	6
Методичні рекомендації до виконання практичних і творчих завдань.....	7
Система оцінювання знань.....	9
Практичне заняття №1. Бібліографічна інформація у системі документальних комунікацій	10
Практичне заняття №2. Види бібліографії та бібліографічних посібників.....	11
Практичне заняття №3. Національна бібліографія.....	13
Практичне заняття №4. Зарубіжна бібліографія від її виникнення до кінця XVIII ст.....	14
Практичне заняття №5. Українська бібліографія 1920-1990 рр.	16
Практичне заняття №6. Основні напрями розвитку бібліографії в Україні на початку XXI ст.....	17
Список рекомендованих джерел.....	20

Вступ

Навчальна дисципліна «Бібліографознавство» вивчається студентами гуманітарного факультету спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» на 2-му курсі у 4-му семестрі. Вона є складовою змісту навчальної підготовки молодших бакалаврів означеного фаху і побудована на відповідних теоретичних, наукових засадах та практичній підготовці.

Зміст курсу доступний і розрахований на засвоєння його кожним студентом. Під час вивчення дисципліни важливим є формування в студентів теоретичних знань, надання їм практичної спрямованості та вироблення вмінь використовувати їх у практичній діяльності.

Мета дисципліни – сформувати у майбутніх фахівців знання щодо бібліографії та її вихідних понять, структури, змісту, форм існування, видів; теоретико-методологічних, організаційних та історичних засад бібліографознавства; характеристик основних етапів історичного розвитку бібліографії за кордоном та в Україні; базових положень бібліографічної евристики.

Завдання дисципліни:

- з'ясувати теоретичні засади бібліографії;
- схарактеризувати вимоги до освіти, досвіду професійної діяльності бібліографа;
- проаналізувати особливості різних форм бібліографічної інформації;
- висвітлити різні наукові підходи до класифікування бібліографії та бібліографічних посібників;
- дослідити загальні теоретико-методологічні й організаційні засади бібліографознавства як науки та навчальної дисципліни;
- розглянути історію розвитку бібліографії в світі та в Україні;
- сформувати знання про теоретичні засади бібліографічної евристики, методи і стратегію бібліографічного пошуку.

Студенти повинні знати:

- визначення базових понять бібліографознавства;
- основи класифікації бібліографознавства;
- методи, способи, засоби бібліографознавства;
- специфіку окремих видів та типів документів.

Студенти повинні вміти:

- правильно визначати вид документа за сучасними класифікаціями;
- скласти документ, дотримуючись відповідних вимог;
- знаходити необхідний документ у певному документному фонді;
- працювати з документною інформацією, зафіксованою на різних типах носіїв.

Мета методичної розробки - підготовка студентів до практичної діяльності за освітнім рівнем молодшого бакалавра відповідно до державних

стандартів, встановлених освітньо-професійною програмою підготовки фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

Методичні рекомендації сприятимуть формуванню в майбутніх фахівців спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» таких фахових (професійних) програмових компетентностей:

1) аналітичної:

– володіння базовими загальними знаннями з бібліографознавства, зокрема науковими дослідженнями сьогодення та знаннями світового досвіду щодо теоретико-методологічних, організаційних, технологічних та історичних засад бібліографознавства з метою набуття практичних умінь і навичок для майбутньої професійної діяльності;

– уміння аналізувати законодавчі та нормативно-правові акти щодо діяльності й розвитку сучасних бібліотечно-інформаційних установ, процесів розвитку фахової комунікації як складової системи соціальних комунікацій;

– здатність використовувати відповідну термінологію з бібліографознавства в усній та письмовій формах;

2) технологічної – уміння виконувати спеціальні функції, пов'язані з наданням бібліографічних послуг користувачам;

3) інформаційної:

– здатність знаходити та використовувати інформацію з інформаційних ресурсів, джерел (електронних, письмових, архівних та усних) для виконання конкретних практичних завдань;

– уміння застосовувати знання щодо формування інформаційних ресурсів бібліотек з використанням новітніх технологій;

– здатність користуватися різними джерелами інформації, методами, способами та засобами її обробки.

Методичні вказівки щодо підготовки до практичних занять

Мета практичних занять з дисципліни «Бібліографознавство» полягає у закріпленні й поглибленні набутих теоретичних знань студентами гуманітарного факультету спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», опануванні вміннями й навичками їх застосування при вирішенні конкретних практичних завдань, контролі за засвоєнням матеріалу, стимулюванні самостійної роботи щодо засвоєння основних положень та вивчення специфіки бібліографознавства.

Студенти, беручи участь у практичному занятті, при обговоренні того чи іншого питання повинні:

- чітко формулювати основні теоретичні положення;
- обґрунтовувати й доводити свої міркування і твердження;
- давати повну і стислу відповідь на поставлене запитання;
- доповнювати доповідача тощо.

У процесі підготовки до практичних занять студентам необхідно всебічно розглянути й усвідомити зміст запланованих питань, опрацювати необхідну літературу (підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, наукові публікації тощо).

Кращій підготовці до практичного заняття сприятиме використання різних технічних засобів та технологій (комп'ютер, мережа Internet, відеотехніка).

Загальні вимоги до учасників практичного заняття:

- прочитати текст першоджерела та рекомендовану літературу;
- опрацювати теоретичний матеріал;
- всебічно вивчити зміст питань, що виносяться на практичне заняття;
- підготуватися до виступу з кожного питання плану практичного заняття;
- опрацювати навчальну літературу;
- опрацювати питання, які винесені на самостійне вивчення;
- рекомендовано виступати не з місця, а перед усією аудиторією;
- викладати думки логічно, послідовно;
- враховувати, що кожен виступ має складатися з трьох частин: вступу, основної частини і висновку;
- вільно триматися перед аудиторією, грамотно і переконливо говорити;
- кожен студент бере участь в обговоренні всіх питань практичного заняття;
- після відповіді товариша вміти прокоментувати основне положення проблеми, задати йому додаткове запитання;
- для підтвердження або ж спростування тієї чи іншої тези наводити аргументи (цитати з тексту першоджерела або думки, істинність яких обґрунтована).

На практичних заняттях використовуються різні методи та форми контролю знань студентів: усне опитування (індивідуальне, фронтальне),

практичні завдання, творчі завдання, метод проєктів, робота в парах, робота в групах, тестування.

Перевірку засвоєння своїх знань студенти здійснюють за допомогою запитань для самоконтролю.

Особливу увагу слід приділити засвоєнню основної та додаткової літератури, рекомендованої для підготовки до практичних занять.

Методичні рекомендації до виконання практичних і творчих завдань

Важливим засобом у засвоєнні знань є виконання різноманітних практичних та творчих завдань: написання повідомлень, рефератів на визначені теми, підготовка презентацій тощо.

Навички написання повідомлень, рефератів допоможуть студентам опрацювати на якісному рівні та в значних обсягах науково-навчальну, науково-популярну, суто наукову літературу з даної навчальної дисципліни.

Рекомендації до підготовки повідомлень

Підготовка повідомлень передбачає такі етапи:

1. Обдумування та формулювання теми, визначення низки питань, виокремлення принципових положень.

2. Дібір теоретичного і практичного матеріалу (опрацювання літератури). На цьому етапі важливо не просто знайти та опрацювати матеріал, а глибоко його осмислити, визначити головне і другорядне, інтегрувати основні положення за кількома джерелами.

3. Складання плану, тобто визначення порядку розташування окремих частин тексту, їх послідовності та обсягу.

4. Складання тез повідомлення.

5. Написання остаточного тексту повідомлення.

Структура повідомлення: вступ, основна частина, висновки.

Рекомендації до підготовки рефератів

Етапи підготовки реферату:

1. Визначити тему.

2. Дібрати літературу: а) першоджерела; б) збірники, монографії, довідники; в) газетні та журнальні матеріали.

3. Ґрунтовно вивчити літературу, зробити виписки цитат, основних думок.

4. Скласти список розділів, який може бути й планом реферату.

5. Продумати план реферату, можливе його розширення.

6. Систематизувати опрацьований матеріал.

7. Остаточо продумати та уточнити план реферату.

8. У кінці реферату слід подавати список використаної літератури.

9. Бібліографічний опис джерела списку літератури оформлювати відповідно до вимог.

Структура реферату:

1. Титульна сторінка (назва міністерства, якому підпорядкована установа; назва закладу; назва кафедри, на якій виконано роботу; назва дисципліни; тема реферату; назва виду документа (реферат); посада (студент) та номер групи, у якій навчається автор; прізвище, ім'я, по батькові автора; місто і рік написання).

2. План.

3. Текст, який складається зі вступу, основної частини, висновків.

4. Список використаної літератури.

Реферат слід писати на основі критичного огляду літературних та інших джерел. У ньому автор подає чужі та власні думки. Рекомендований обсяг реферату – 10-12 сторінок.

Методичні рекомендації до підготовки презентацій

Сучасним бібліографам часто необхідно виступити перед аудиторією з презентацією на певну тему. Ефективній підготовці допомагають засоби *PowerPoint*, що дають можливість за допомогою комп'ютера підготувати набір слайдів, який називається *презентацією*.

Слайди переважно готуються у кольоровій гамі. Вони можуть містити текст, таблиці, малюнки, відеокліпи, звуковий супровід тощо. Необхідно дотримуватися логічності, послідовності викладу інформації. Архітектоніка тексту: вступ, основна частина, висновки.

Рекомендований обсяг презентації – 10-12 слайдів.

Система оцінювання знань

Відповіді студентів на практичних заняттях оцінюються за шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Критерії оцінювання відповідей:

«Відмінно» — ставиться, коли студент виявив всебічні й глибокі знання навчального матеріалу, засвоїв основну і додаткову літературу, дає повні, обґрунтовані, теоретично правильні відповіді на всі питання, демонструє знання і розуміння основних термінів, понять, наводить вдалі приклади, може зробити узагальнення і висновки.

«Добре» — ставиться, коли студент виявив повне знання програмового матеріалу, засвоїв основну та ознайомився з додатковою літературою, виявив системний характер знань навчального матеріалу і здатний до самостійного їх поповнення, але ним допущені незначні помилки у формулюванні основних термінів, понять, наведенні прикладів.

«Задовільно» — ставиться, коли студент виявив знання основного програмового матеріалу, дає поверхові, неточні відповіді на питання, припускається помилок у наведенні прикладів, слабо володіє спеціальною термінологією, не зовсім розуміє значення і суть основних понять.

«Незадовільно» — ставиться, коли студент дає неправильні відповіді на всі запитання, не може навести приклади, не знайомий з основною літературою, не розуміє суть основних термінів, понять.

Практичне заняття №1

Тема. Бібліографічна інформація у системі документальних комунікацій

Мета: закріплення знань про бібліографічну інформацію як вихідне поняття загальної теорії бібліографії; вдосконалення вмінь аналізувати форми існування бібліографічної інформації; розвиток навичок підготовки повідомлень, рефератів на визначені теми.

Завдання: закріпити знання про бібліографічну інформацію як вихідне поняття загальної теорії бібліографії; вдосконалити вміння аналізувати форми існування бібліографічної інформації; розвивати навички підготовки повідомлень, рефератів на визначені теми.

Питання для обговорення:

1. Бібліографічна інформація як вихідне поняття загальної теорії бібліографії.
2. Система «документ – споживач» як джерело виникнення бібліографічної інформації.
3. Основні суспільні функції бібліографічної інформації, її внутрішня структура та властивості.
4. Форми існування бібліографічної інформації.

Практичні завдання

1. Розкрити зміст основних етапів історичного розвитку значень терміну «бібліографія».
2. Скласти перелік стандартів з інформаційної, бібліотечної та видавничої справи, в яких зроблені спроби стандартизації бібліографічної термінології.

Захист рефератів

1. Базові бібліографічні поняття і категорії.
2. Еволюція уявлень про бібліографію.
3. Сутність бібліографічної інформації, її роль у системі документальних комунікацій.

Захист презентацій

1. Документально-бібліографічні потреби як причина виникнення основних суспільних функцій бібліографічної інформації.
2. Властивості бібліографічної інформації.

Запитання для самоконтролю

1. Розрийте суть поняття «бібліографічна діяльність».
2. Схарактеризуйте систему «документ – споживач» як джерело виникнення бібліографічної інформації.
3. Назвіть основні суспільні функції бібліографічної інформації.
4. Проаналізуйте внутрішню структуру бібліографічної інформації.
5. Визначте форми існування бібліографічної інформації.

Методичні рекомендації

Під час підготовки до практичного заняття слід опрацювати наукову, навчальну, навчально-методичну літературу, періодичні та довідкові видання, інформаційні ресурси мережі Інтернет щодо визначених питань.

Для ґрунтовного засвоєння джерел необхідно вдумливо конспектувати, вдаючись до різних форм запису: тез, цитат тощо. Доцільно підготувати власні спостереження та висновки, обґрунтувавши їх теоретичними положеннями та рекомендаціями.

Список рекомендованих джерел: 1; 2; 3; 6; 9; 10; 11.

Практичне заняття №2

Тема. Види бібліографії та бібліографічних посібників

Мета: поглиблення знань про дискусійність питання щодо класифікації бібліографії, про класифікацію бібліографії за ознакою її суспільного призначення, види бібліографії за різними ознаками, види бібліографічних посібників за різними ознаками, поняття про комп'ютерну бібліографію, вебліографію, підходи до її класифікації; удосконалення вмінь визначати види бібліографічних посібників за різними ознаками; розвиток навичок класифікації бібліографії.

Завдання: поглибити знання про дискусійність питання щодо класифікації бібліографії, про класифікацію бібліографії за ознакою її суспільного призначення, види бібліографії за різними ознаками, види бібліографічних посібників за різними ознаками, поняття про комп'ютерну бібліографію, вебліографію, підходи до її класифікації; удосконалити вміння визначати види бібліографічних посібників за різними ознаками; розвивати навички класифікації бібліографії.

Питання для обговорення:

1. Дискусійність питання про класифікацію бібліографії.
2. Класифікація бібліографії за ознакою її суспільного призначення.
3. Види бібліографії за різними ознаками.
4. Види бібліографічних посібників за різними ознаками.
5. Поняття про комп'ютерну бібліографію, вебліографію, підходи до її класифікації.

Практичні завдання

1. Подати жанрову, видову, типологічну характеристику 20 бібліографічних посібників, виданих в Україні у 1991-2018 рр. Результати представити в таблиці.

№	Бібліографічний опис посібника	Характеристика посібника
---	--------------------------------	--------------------------

2. На основі аналізу документного потоку дисертаційних досліджень за останні 10 років зі спеціальності 27.00.03 – Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографія (за базою даних «Автореферати дисертацій», розміщеній на вебпорталі Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського НАН України) проаналізувати тематику сучасних бібліографознавчих досліджень в Україні, схарактеризувати найпоширеніші методи бібліографознавчих досліджень.

3. Написати повідомлення на тему: «Види бібліографії за територіально-змістовою ознакою».

Захист рефератів

1. Характеристика видів бібліографії за особливостями відображених документів.
2. Види бібліографії за характером бібліографічної інформації.
3. Характеристика видів бібліографії за функціональною ознакою.

Захист презентацій

1. Види бібліографії за сферою діяльності.
2. Види бібліографії за соціальним рівнем.
3. Жанри бібліографічних посібників.

Запитання для самоконтролю

1. Схарактеризуйте дискусійність питання про класифікацію бібліографії.
2. Як класифікується бібліографія за ознакою її суспільного призначення?

3. Назвіть види бібліографії за різними видами.
4. Які види бібліографічних посібників виокремлюються за різними ознаками?
5. Розкрийте суть поняття «комп'ютерна бібліографія».
6. Що таке *вебліографія*?
7. Які є підходи до класифікації вебліографії?

Методичні рекомендації

Грунтовна підготовка до практичного заняття потребує засвоєння таких важливих термінів та понять, як «бібліографія», «бібліографічні посібники», «комп'ютерна бібліографія», «вебліографія».

Вивчаючи тему, необхідно звернути увагу на дискусійність питання щодо класифікації бібліографії, на класифікацію бібліографії за ознакою її суспільного призначення, види бібліографії за різними ознаками, види бібліографічних посібників за різними ознаками, підходи до класифікації вебліографії.

Готуючись до заняття, слід формувати власні вміння визначати види бібліографічних посібників за різними ознаками та навички класифікації бібліографії.

Список рекомендованих джерел: 3; 6; 9; 10; 11; 18; 26; 28; 30.

Практичне заняття №3

Тема. Національна бібліографія

Мета: поглиблення знань про видову характеристику національної бібліографії, принципи національної бібліографії, систему видань національної бібліографії України; вдосконалення вмінь характеризувати різноманітні види національної бібліографії; розвиток навичок аналізувати видання національної бібліографії.

Завдання: поглибити знання про видову характеристику національної бібліографії, принципи національної бібліографії, систему видань національної бібліографії України; вдосконалити вміння характеризувати різноманітні види національної бібліографії; розвивати навички аналізувати видання національної бібліографії.

Питання для обговорення:

1. Видова характеристика національної бібліографії.
2. Принципи національної бібліографії.
3. Система видань національної бібліографії України.

Захист рефератів

1. Тенденції розвитку національної бібліографії України.
2. Національна бібліографія України: проблеми розробки.

Захист презентацій

1. Сучасний стан національної бібліографії України.
2. Розвиток національної бібліографії у провідних країнах світу.

Запитання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність видової характеристики національної бібліографії.
2. Визначте принципи національної бібліографії.
3. Схарактеризуйте систему видань національної бібліографії України.

Методичні рекомендації

Під час підготовки до даного практичного заняття особливу увагу слід звернути на належне засвоєння знань про видову характеристику національної бібліографії, принципи національної бібліографії, систему видань національної бібліографії України. Необхідно формувати вміння характеризувати різноманітні види національної бібліографії та навички аналізувати видання національної бібліографії.

Список рекомендованих джерел: 3; 5; 7; 9; 10; 11; 34; 35; 41; 44; 48; 49.

Практичне заняття №4

Тема. Зарубіжна бібліографія від її виникнення до кінця XVIII ст.

Мета: закріплення знань про бібліографію у Стародавньому світі та у Середньовіччі, енциклопедичну бібліографію періоду Відродження, традиційні типи бібліографічних праць Нового часу, національну бібліографію: виникнення, становлення у різних країнах світу, зародження теорії бібліографії; вдосконалення вміння характеризувати зарубіжну бібліографію від її виникнення до кінця XVIII ст.; розвиток навичок аналізувати виникнення та становлення національних бібліографій у різних країнах світу.

Завдання: закріпити знання про бібліографію у Стародавньому світі та у Середньовіччі, енциклопедичну бібліографію періоду Відродження, традиційні типи бібліографічних праць Нового часу, національну бібліографію: виникнення, становлення у різних країнах світу, зародження теорії бібліографії; вдосконалювати вміння характеризувати зарубіжну бібліографію від її виникнення до кінця XVIII ст.; розвивати навички аналізувати виникнення та становлення національних бібліографій у різних країнах світу.

Питання для обговорення:

1. Бібліографія у Стародавньому світі та у Середньовіччі.
2. Енциклопедична бібліографія періоду Відродження.
3. Традиційні типи бібліографічних праць Нового часу.
4. Національна бібліографія: виникнення, становлення у різних країнах світу.
5. Зародження теорії бібліографії.

Практичні завдання

1. Скласти зведену хронологічну таблицю історії розвитку зарубіжної бібліографії.
2. Схарактеризувати історію розвитку національної бібліографії окремої країни світу (на вибір).

Захист рефератів

1. Проблеми періодизації історії зарубіжної бібліографії.
2. Бібліографія періоду раннього гуманізму.
3. Перші національні бібліографії.

Захист презентацій

1. Наукові журнали XVII-XVIII ст. та роль бібліографії в їх становленні й розвитку.
2. Розвиток національної бібліографії у XVII-XVIII ст.
3. Галузеві та спеціальні бібліографії другої половини XVII-XVIII ст.

Запитання для самоконтролю

1. Схарактеризуйте бібліографію у Стародавньому світі та у Середньовіччі.
2. Проаналізуйте енциклопедичну бібліографію періоду Відродження.
3. Визначте традиційні типи бібліографічних праць Нового часу.
4. Схарактеризуйте національну бібліографію: виникнення, становлення у різних країнах світу.
5. З'ясуйте специфіку зародження теорії бібліографії.

Методичні рекомендації

Належна підготовка до практичного заняття потребує всебічних і глибоких знань про бібліографію у Стародавньому світі та у Середньовіччі, енциклопедичну бібліографію періоду Відродження, традиційні типи бібліографічних праць Нового часу, національну бібліографію: виникнення, становлення у різних країнах світу, зародження теорії бібліографії.

Готуючись до заняття необхідно формувати вміння характеризувати зарубіжну бібліографію від її виникнення до кінця XVIII ст., а також виробляти навички аналізувати виникнення та становлення національних бібліографій у різних країнах світу.

Список рекомендованих джерел: 3; 4; 6; 9; 10; 11; 15.

Практичне заняття №5

Тема. Українська бібліографія 1920-1990 рр.

Мета: закріплення знань про розвиток української бібліографії у 1920-1990 рр., науково-допоміжну і рекомендаційну бібліографію, краєзнавчу бібліографію 1920-1990 рр., суть поняття «бібліографія бібліографії»; удосконалення вмінь характеризувати українську бібліографію 1920-1990 рр.; розвиток навичок аналізувати краєзнавчу бібліографію 1920-1990 рр.

Завдання: закріпити знання про розвиток української бібліографії у 1920-1990 рр., науково-допоміжну і рекомендаційну бібліографію, краєзнавчу бібліографію 1920-1990 рр., суть поняття «бібліографія бібліографії»; удосконалити вміння характеризувати українську бібліографію 1920-1990 рр.; розвивати навички аналізувати краєзнавчу бібліографію 1920-1990 рр.

Питання для обговорення:

1. Розвиток української бібліографії у 1920-1990 рр.
2. Науково-допоміжна і рекомендаційна бібліографія.
3. Краєзнавча бібліографія 1920-1990 рр.
4. Суть поняття «бібліографія бібліографії».

Практичні завдання

1. Підготувати творчий проєкт на тему: «Розвиток української галузевої бібліографії у 1960-1990 рр.».
2. Написати повідомлення про краєзнавчу бібліографію 1920-1950 рр.

Захист рефератів

1. Особливості розвитку української науково-допоміжної бібліографії у 1920-1990 рр.
2. Розвиток рекомендаційної української бібліографії у 1960-1990 рр.

Захист презентацій

1. Специфіка краєзнавчої бібліографії у 1960-1990 рр.
2. Розвиток української персональної бібліографії у 1980-1990 рр.

Запитання для самоконтролю

1. Схарактеризуйте розвиток української бібліографії у 1920-1990 рр.
2. Визначте роль науково-допоміжної бібліографії.
3. Розкрийте значення рекомендаційної бібліографії.
4. Проаналізуйте краєзнавчу бібліографію 1920-1990 рр.
5. Розкрийте суть поняття «бібліографія бібліографії».

Методичні рекомендації

Готуючись до практичного заняття слід засвоїти знання про розвиток української бібліографії у 1920-1990 рр., науково-допоміжну і рекомендаційну бібліографію, краєзнавчу бібліографію 1920-1990 рр., суть поняття «бібліографія бібліографії». Грунтовні теоретичні знання сприятимуть успішному виконанню практичних завдань, підготовці творчих проєктів, написанню повідомлень, рефератів, підготовці презентацій тощо. Під час роботи за методом проєктів на чільне місце ставиться самодіяльність, активність, ініціативність, захопленість виконавців проєктів. Проєкти можуть мати індивідуальний, груповий чи колективний характер.

Список рекомендованих джерел: 3; 5; 9; 10; 11; 14; 17; 25; 29; 36; 60.

Практичне заняття №6

Тема. Основні напрями розвитку бібліографії в Україні на початку XXI ст.

Мета: закріплення знань про провідні сучасні бібліографічні центри України, діяльність Книжкової палати імені І. Федорова, розвиток різних видів бібліографії в Україні на сучасному етапі, про видатних українських бібліографів; вдосконалення вмінь характеризувати провідні сучасні бібліографічні центри України; розвиток навичок аналізувати різні види бібліографії в Україні на сучасному етапі.

Завдання: закріпити знання про провідні сучасні бібліографічні центри України, діяльність Книжкової палати імені І. Федорова, розвиток різних видів бібліографії в Україні на сучасному етапі, про видатних українських бібліографів; вдосконалювати вміння характеризувати провідні сучасні бібліографічні центри України; розвивати навички аналізувати різні види бібліографії в Україні на сучасному етапі.

Питання для обговорення:

1. Провідні сучасні бібліографічні центри України.
2. Діяльність Книжкової палати імені Івана Федорова.
3. Розвиток різних видів бібліографії в Україні на сучасному етапі.
4. Видатні українські бібліографи.

Практичні завдання

1. Скласти зведену хронологічну таблицю історії розвитку української бібліографії.
2. Схарактеризувати визначні пам'ятки бібліографічної спадщини України XIX ст. (за видами бібліографії, не менше 3 прикладів для кожного виду). Результати оформити в таблиці.

№ з/п	Бібліографічний опис посібника	Загальна характеристика посібника
Вид бібліографії		

3. Схарактеризувати визначні твори української бібліографії XX-XXI ст. (за видами бібліографії, не менше 5 прикладів для кожного виду). Результати оформити в таблиці.

№ з/п	Установа-видавець	Бібліографічний опис посібника, його коротка характеристика
Вид бібліографії		

4. Написати повідомлення на тему: «Науково-допоміжна бібліографія у сучасній Україні».

Захист рефератів

1. Система видань поточної національної бібліографії України.
2. Бібліографія бібліографії в Україні: організація видання та основні джерела.
3. Характеристика бібліографічних показників, які становлять ядро бібліографічної спадщини України.

Захист презентацій

1. Стан розвитку рекомендаційної бібліографії в Україні на сучасному етапі.
2. Презентація з історії розвитку окремого виду бібліографії (на вибір) в Україні.

3. Презентація про видатного українського бібліографа (на вибір).

Запитання для самоконтролю

1. Визначте провідні сучасні бібліографічні центри України.
2. Проаналізуйте діяльність Книжкової палати імені І. Федорова.
3. Схарактеризуйте розвиток різних видів бібліографії в Україні на сучасному етапі.
4. Назвіть видатних українських бібліографів та визначте значення їхньої діяльності у розвитку бібліографії в Україні.

Методичні рекомендації

Під час підготовки до практичного заняття слід засвоїти знання про провідні сучасні бібліографічні центри України, діяльність Книжкової палати імені І. Федорова, розвиток різних видів бібліографії в Україні на сучасному етапі, про видатних українських бібліографів. Необхідно формувати власні вміння характеризувати провідні сучасні бібліографічні центри України. Слід звернути увагу на розвиток навичок аналізувати різні види бібліографії в Україні на сучасному етапі.

Список рекомендованих джерел: 3; 9; 10; 11; 29; 52; 53; 58; 60.

Список рекомендованих джерел

Законодавчі і нормативно-правові документи

1. ДСТУ 7448-2013. Інформація та документація. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять. – На заміну ГОСТ 7.2680; Чинний з 2014.07.01. – [Б. м., б. р.]. – III, 41 с.

2. Про бібліотеки і бібліотечну справу : Закон України від 27 січ. 1995 р. № 32/95-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1995. – №7. – Ст. 45.

Основна література

3. Бібліографознавство : Курс лекцій / О. В. Шеремета. – Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2002. – 71 с.

4. Вовченко І.О. Іноземна бібліографія : навч. посіб. / І.О. Вовченко. – Харків, 1992. – 84 с.

5. Корнейчик І.І. Історія української бібліографії: Дожовт. період : (нариси) / І.І. Корнейчик. – Харків, 1971. – 374 с.

6. Коршунов О.П. Библиографоведение : учеб. для студ. / О.П. Коршунов, Н.К. Леликова, Т.Ф. Лиховид ; ред. О.П. Коршунов. – Санкт-Петербург : Профессия, 2014. – 287 с.

7. Прокопенко Л.С. Стан національних бібліографій світу на межі тисячоліть (за матеріалами дослідження Бібліографічної секції ІФЛА) / Л.С. Прокопенко // Вісн. Книжк. палати. – 2003. – №9. – С. 16–21.

8. Шарабура Т.О. Інформаційний пошук : робота з бібліотечними ресурсами : навч. посіб. / Т.О. Шарабура. – Київ : Ліра-К, 2017. – 256 с.

9. Швецова-Водка Г.М. Бібліографічні ресурси України: загальна характеристика : навч. посіб. / Г.М. Швецова-Водка. – Рівне : РДГУ, 2000. – 205 с.

10. Швецова-Водка Г.М. Вступ до бібліографознавства : навч. посіб. для студентів напряму 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографознавство» / Г.М. Швецова-Водка. – 3-тє вид., випр. та допов. – Рівне, 2011. – 231 с.

11. Швецова-Водка Г.М. Загальне бібліографознавство. Бібліографічні ресурси України : навч. посіб. для студентів спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»/ Г.М. Швецова-Водка. – К.: Кондор-Видавництво, 2017. – 220 с.

Додаткова література

12. Абдуллаева А.Т. Библиографы как посредники в формировании информационной культуры читателей / А.Т. Абдуллаева // Библиография. – 2013. – №3. – С. 30-34.

13. Галеева И.С. Интернет как инструмент библиографического поиска : учеб.-практ. пособие / И.С. Галеева. – Санкт-Петербург : Профессия, 2007. – 246 с.
14. Геращенко М. Проблеми періодизації історії української бібліографії / М. Геращенко // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського. – Київ, 2005. – Вип. 14. – С. 547–552.
15. Грузинова Л.Б. Иностранная библиография: учеб. пособие / Л.Б. Грузинова. – М. : Мир книги, 1997. – 164 с.
16. Гудовщикова И.В. Общая иностранная библиография : учеб. для библиотеч. факультетов культурологии и педагогики вузов / И.В. Гудовщикова, К.В. Лютова. – М., 1978. – 224 с.
17. Гуменюк М.П. Українські бібліографи ХІХ – початку ХХ століття. Нариси про життя та діяльність / М.П. Гуменюк. – Харків, 1969. – 181 с.
18. Добко Т.В. Бібліографознавство / Т.В. Добко // ЕСУ / НАН України, НТШ, Координац. бюро Енцикл. Сучас. України НАН України. – Київ, 2003. – Т.2. – С. 641–644.
19. Дьяконова Е.М. Библиография и библиограф в информационном обществе / Е.М. Дьяконова // Библиография. – 2008. – №3. – С. 97–100.
20. Еременко Т.В. Библиографический поиск в научной работе : учеб. метод. пособие / Т.В. Еременко. – Рязань : РГУ им. С.А. Есенина, 2015. – 85 с.
21. Захарчук Т.В. Современная научная школа в библиографоведении: особенности формирования / Т.В. Захарчук // Науч. и техн. б-ки. – 2013. – №1. – С. 65-72.
22. Збанацька О.М. Бібліографічна евристика: термінологічний аспект / О.М. Збанацька // Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології ХХІ століття: зб. матеріалів VIII Міжнар. наук.-практ. конф., Одеса, 10-12 верес. 2015 р. / під заг. ред. В.Г. Спрінсяна. – Одеса, 2015. – С. 130-134.
23. Кайль К. Міжнародний каталог першоджерел музичних творів / К. Кайль // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського. – Київ, 2001. – Вип. 7. – С. 120-126.
24. Карамішева Н.В. Евристика [навч. посіб.] / Н.В. Карамішева. – Львів : ПАІС, 2013. – 271 с.
25. Королевич Н.Ф. Українські бібліографи ХХ ст. : навч. посіб. для інститутів культури України / Н.Ф. Королевич. – Київ, 1998. – 328 с.
26. Короткий термінологічний словник із бібліографознавства та соціальної інформатики. – Київ : Книжк. палата України, 1998. – 115 с.
27. Коротков А.В. Мировые информационные ресурсы : учеб. пособие / А.В. Коротков, А.М. Кузьмин. – М. : МГИМО ун-т, 2012. – 91 с.
28. Косырева О.А. Старая «новая классификация библиографических пособий» / О.А. Косырева // Библиография. – 1999. – № 1. – С. 120–121.
29. Кошик Н. Внесок М.П. Гуменюка у дослідження історії української бібліографії / Н. Кошик // Зап. Львів. наук. б-ки ім. В. Стефаніка. – Львів, 2002. – Вип. 9/10. – С. 57–63.

30. Левин Г.Л. Библиографическая продукция: основные виды / Г.Л. Левин // Библиография. – 2001. – № 3. – С. 128–132.
31. Левин Г.Л. Библиографический поиск: теоретический аспект / Г.Л. Левин // Библиотекосведение. – 2000. – №4. – С. 47–50.
32. Левин Г.Л. Библиографическое пособие / Г.Л. Левин // Библиография. – 2001. – № 3. – С. 128–132.
33. Леонов В.П. О личности и мастерстве библиографа / В.П. Леонов // Мир библиографии. – 2008. – №1. – С. 2–5.
34. Лиханова І. Історія розвитку української бібліографії до 1798 року (до нової української літератури) / І. Лиханова // Вісн. КНУКіМ. Сер. : Історія, теорія культури. – Київ, 2001. – Вип. 3. – С. 44–55.
35. Лобузiна К. Інформаційні технології створення національних бібліографічних ресурсів / К. Лобузiна // Бібл. вісн. – 2013. – №6. – С. 9-14.
36. Лутовинаова В.І. Теоретико-методологічні засади та історія розвитку української рекомендаційної бібліографії (ХІ–ХХ ст.) / В.І. Лутовинаова. – Київ : Книжк. палата України, 2002. – 147 с.
37. Макеева О.В. Научные школы в области библиотекосведения, библиографосведения и книговедения: к изучению вопроса / О.В. Макеева // Библиотекосведение. – 2014. – № 3. – С. 23-30.
38. Маслова А.Н. Биобиблиография, или персональная библиография / А.Н. Маслова // Мир библиографии. – 2009. – №3. – С. 2– 10.
39. Моргенштерн И.Г. История библиографии: путеводитель по курсу для студ. / И.Г. Моргенштерн. – Челябинск, 2005. – 43 с.
40. Моргенштерн И.Г. Что изучает история библиографии? / И.Г. Моргенштерн // Мир библиографии. – 2007. – №4. – С. 2–5.
41. Національна бібліографія України: стан і тенденції розвитку: матеріали міжвід. наук. конф., м. Київ, 12 – 14 квіт. 1994 р. / Нац. парлам. б-ка України. – Київ, 1995. – 150 с.
42. Нещерет М.Ю. Библиографический поиск. Эволюция и современность : [виды библиографического поиска, алгоритмы библиографического поиска, методы библиографического поиска, оценка результатов библиографического поиска] / М.Ю. Нещерет. – Санкт-Петербург : Профессия, 2010. – 253 с.
43. Нещерет М. Эволюция теоретических взглядов на библиографический поиск / М. Нещерет // Мир библиографии. – 2006. – № 4. – С. 31-36.
44. Омельчук В.Ю. Національна бібліографія України: тенденції розвитку, проблеми розробки / В.Ю. Омельчук // Бібл. вісн. – 1995. – №1. – С. 1-13.
45. Пацек Я. Национальная библиография и Интернет / Я. Пацек, М. Крыницка // Библиография. – 2013. – № 4. – С. 117-127.
46. Полеводов В.А. Электронная библиография : терминолог. слов. / В.А. Полеводов // Мир библиографии. – 2004. – №5. – С. 49-53 ; 2005. – №4. – С. 79–84 ; 2006. – №5. – С. 67–71 ; 2007. – №1. – С. 45–57 ; №2. – С. 62–75 ; №3. –

- С. 35–40 ; №4. – С. 57–63 ; №5. – С. 69–76 ; 2008. – №1. – С. 61–66 ; №3. – С. 36–38 ; №4. – С. 67–71 ; №5. – С. 59–70 ; 2009. – №2. – С. 65–71 ; №5. – С. 39–49.
47. Прокопенко Л.С. Глобальні бібліографічні проекти Міжнародної асоціації музичних бібліотек, архівів та документальних центрів (ІАМЛ) / Л.С. Прокопенко // Освіта і наука в Україні: матеріали Всеукр. наук. конф., м. Дніпропетровськ, 21-22 черв. 2013 р. – Дніпропетровськ, 2013. – С. 175–177.
48. Прокопенко Л.С. Національна бібліографія Нідерландів / Л.С. Прокопенко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2008. – №1. – С. 69–73.
49. Прокопенко Л.С. Чеська національна бібліографія / Л.С. Прокопенко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2007. – №4. – С. 49–58.
50. Протопопова Е.Э. Вебиблиография и метавебиблиография / Е.Э. Протопопова // Библиография и книговедение. – 2015. – № 2. – С. 29–42.
51. Протопопова Е.Э. Рекомендательная библиография в веб-среде / Е.Э. Протопопова // Современная библиотека. – 2015. – № 1. – С. 30–34.
52. Семенюк С. Професійні якості бібліографа та їх вплив на процеси переробки інформації в бібліотеці / С. Семенюк // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського. – Київ, 2001. – Вип. 6. – С. 463–470.
53. Сенченко М. Книжкова палата України: історія і сьогодення / М. Сенченко. – 2-ге вид., випр. і доп. – Київ, 2004. – 164 с.
54. Справочник библиографа / [О.А. Александрова, В.В. Барсукова, В.В. Брежнева и др. ; ред. : Г.Ф. Гордукалова, Г.В. Михеева]. – 4-е изд., испр. и доп. – Санкт-Петербург : Профессия, 2014. – 767 с.
55. Тодорова Є.М. Бібліографічна евристика як наукова та навчальна дисципліна в системі спеціальної підготовки фахівців документно-інформаційної сфери / Є.М. Тодорова // Вісник ХДАК. – 2013. – Вип. 40. – С. 171–180.
56. Тодорова Є.М. Історія української бібліографії як наукова та навчальна дисципліна / Є.М. Тодорова // Вісник ХДАК. – 2010. – Вип. 30. – С. 112–121.
57. Тодорова Є.М. Методологічно-концептуальні засади сучасного бібліографознавства (частина 1) / Є.М. Тодорова // Вісник ХДАК. – 2014. – Вип. 43. – С. 136–144.
58. Тодорова Є.М. Харківська бібліографознавча школа: внесок у розвиток українського бібліографознавства / Є.М. Тодорова // Вісник ХДАК. – 2011. – Вип. 34. – С. 123–130.
59. Швецова-Водка Г.М. Бібліографічна підготовка фахівців спеціальності «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія» / Г.М. Швецова-Водка // Вісник ХДАК. – 2013. – Вип. 40. – С. 70–75.
60. Швецова-Водка Г.М. Теорія, історія, організація та методика бібліографії : вибр. пр. / Г.М. Швецова-Водка. – Рівне, 2011. – 495 с.

Навчально-методичне видання

БІБЛІОГРАФІЗНАВСТВО

Методичні рекомендації до практичних занять
для студентів денної форми навчання
спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
ОС «Молодший бакалавр»
Укладач: Н. Ф. Попович

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 4916 від 16.06.2015 р.

Редакційно-видавничий відділ МДУ,
89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>